

ΕΙΣΗΓΗΤΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

Στο σχέδιο νόμου «Τροποποιήσεις διατάξεων του Ποινικού Κώδικα, του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας και άλλων διατάξεων».

Προς τη Βουλή των Ελλήνων

Α'. Με τα άρθρα 1 — 6 του προτεινόμενου σχεδίου νόμου επέρχονται τρεις ουδαιδέτατες μεταβολές, στο σύστημα της εξαιρούμενης της επιβλητέας ποινής:

α) Αυξάνεται το ανώτατο όριο μετατρεψιμότητας της στερητικής της ελευθερίας ποινής από τους 12 στους 18 μήνες.

β) Καταργούνται όλες οι νομοθετικές απαγορεύσεις μετατροπής που προβλέπονται σε ειδικούς ποινικούς νόμους ή στο ειδικό μέρος του Ποινικού Κώδικα.

γ) Αναμορφώνεται ο θεσμός της υποτροπής.

Οι λόγοι που υπαγόρευσαν τις παραπάνω τροποποιήσεις είναι οι ακόλουθοι:

Η έκταση έραχληρονίων στερητικών της ελευθερίας ποινών πρέπει κατ' αρχήν να αποφεύγεται και η σε ειδικές περιπτώσεις επιβολή της πρέπει να είναι σε συνάρτηση όχι μόνο του γεγονότος ότι διαπραχθηκε κάποια αξιόποινη πράξη, αλλά της συνολικής εικόνας της προσωπικότητας του υπαίτιου, της εκτίμησης των αιτιών που τον οδήγησαν στην τέλεσή της, καθώς και στην πιθανολόγηση της μελλοντικής του συμπεριφοράς. Αυτό άλλωστε είναι και το πνεύμα που αποδίδει ο θεσμός της μετατροπής όπως ισχύει σήμερα, αλλά και άλλοι θεσμοί (αναστολή, επιμέτρηση της ποινής κ.λπ.). Υπάρχουν όμως περιπτώσεις που η επιβληθείσα ποινή υπερβαίνει τους 12 μήνες και γι' αυτό ο υπαίτιος την εκτίει στη φυλακή, ενώ η όλη εικόνα της προσωπικότητάς του δεν δικαιολογεί την αυστηρή αυτή μεταχείριση. Κλαστικό παράδειγμα είναι οι περιπτώσεις εγκληματιών από περίσταση ή ατόμων που διέπραξαν αξιόποινες πράξεις από αμέλεια. Είναι μάλιστα συνηθισμένο φαινόμενο τα δικαστήρια να προσπαθούν έτσι δικάζουν τέτοιες κατηγορίες δραστών να συντέμνουν την επιβληθείσα ποινή, ώστε να γίνει μετατρέψιμη. Απαιτείται συνεπώς η παροχή στα δικαστήρια της ευχέρειας μετατροπής και σε αδικήματα για τα οποία η επιβλητέα ποινή υπερβαίνει το έτος, όταν υπάρχουν λόγοι ειδικής πρόληψης που να επιτάσσουν την μετατροπή. Γι' αυτό το λόγο προτείνεται η αύξηση του ανωτάτου ορίου μετατροπής της ποινής στους 18 μήνες.

Στο πρόσφατο παρελθόν έγινε υπέρμετρη χρήση της νομοθετικής απαγόρευσης μετατροπής για τις ποινές που επιβάλλονται σε ορισμένα αδικήματα. Οι νομοθετικές αυτές απαγορεύσεις είχαν ως αιτία την πρόθεση του νομοθέτη να επιτείνει την εκφοβιστική λειτουργία των σχετικών ποινικών διατάξεων, ώστε να λειτουργούν αποδοτικότερα στο επίπεδο της γενικής πρόληψης. Η εικαστική όμως εμπειρία στην πρακτική αυτή αποδεικνύει ότι τα επιδιωκόμενα αποτελέσματα δεν επιτεύχθηκαν. Αντίθετα, σε πολλές περιπτώσεις, ο εγκλεισμός σε φυλακή, ατόμων που εγκληματήσαν για πρώτη φορά, δημιουργεί σοβαρούς κινδύνους για την μελλοντική κοινωνική τους επανένταξη. Γι' αυτούς τους λόγους οι απαγορεύσεις αυτές καταργούνται και αναπέμπεται στο δικαστήριο να σταθμίζει, σε κάθε συγκεκριμένη περίπτωση, ποιά θα πρέπει να είναι η μεταχείριση του δράστη.

Όμοια δέχεται η επιστήμη ότι η υποτροπή αποτελεί περίσταση που επιβάλλει αυστηρότερη μεταχείριση του δράστη-υπότροπου. Ωστόσο στη χώρα μας, ο θεσμός της υποτροπής, δεν έχει ποτέ εφαρμοστεί πρακτικά, παρά όλες τις δραστικές ποινικές διατάξεις (και ίσως εξ αιτίας τους), που προβλέπουν δραστικά αυστηρότερο πλαίσιο ποινής για τον υπότροπο.

Είναι χαρακτηριστικό πως σε περίπτωση υποτροπής (με την έννοια του άρθρου 88 Π.Κ.) η ποινή μπορεί να υπερ-

βεί το οριζόμενο ανώτατο όριο και να φτάσει στο ανώτατο όριο του είδους της απειλούμενης ποινής. Σε τρίτη μάλλινα υποτροπή, αν απειλείται ποινή φυλάκισης μεγαλύτερη των έξι μηνών, επιβάλλεται, κάθε φορά μέχρι 10 ετών (π.χ. εξυμνήσεις που πληρούν την έννοια της υποτροπής θεμελιώνουν πλαίσιο ποινής κάθειρξης 5 — 10 ετών). Ας σημειωθεί πως σύμφωνα με τη διαταγή του α' και β' εδαφίου της δεύτερης παραγράφου του άρθρου 82 Π.Κ. όπως ισχύει, η ποινή που επιβάλλεται για εγκλήματα που έγινε από υπότροπο απαγορεύεται να μετατραπεί, σε πρώτη υποτροπή για εγκλήματα εν δόλου και σε δεύτερη για εγκλήματα εξ αμελείας.

Οι ρυθμίσεις όμως αυτές ουδέποτε, στην πράξη, εφαρμόστηκαν, με αποτέλεσμα να εμφανίζεται το άστοχο φαινόμενο να τυχαίνουν της ίδιας μεταχείρισης οι εγκληματίες από περίσταση με υπότροπους εγκληματίες. Οι λόγοι που οδήγησαν στην δια της αχρησίας ουσιαστική αποδυνάμωση του θεσμού της υποτροπής είναι δύο:

α) Ο χαρακτήρας της ως «σωφρονιστικής» υποτροπής.

Με την διάταξη του άρθρου 82 Π.Κ. για να θεμελιωθεί η κατάσταση της υποτροπής απαιτείται «η εν όλω ή εν μέρει απόσπηση της πρώτης ποινής. Η αντιμετώπιση της υποτροπής ως σωφρονιστικής απηχεί την άποψη, πως υποτροπή δεν μπορεί να νοηθεί χωρίς προηγουμένως να έχει υλοποιηθεί η ποινή που καταγνώσθηκε. Αν δηλαδή ο υπαίτιος δεν υποστεί τις επιδράσεις της σωφρονιστικής αγωγής δεν μπορεί να θεωρηθεί ως υπότροπος. Η αντίληψη όμως αυτή είναι σχηματική γιατί μεταξύ των άλλων οδηγεί στην επικινέστερη μεταχείριση του φυγοποινού από τον υποβλήθεντα σε ποινή. Δημιουργεί επίσης μεγάλα τεχνικά προβλήματα διαπίστωσης της υποτροπής, προβλήματα που έχουν τόσο μεγάλο μέγεθος, ώστε οδήγησαν στην αδράνεια όλου του θεσμού.

β) Ο δραστικός χαρακτήρας των περί υποτροπής διατάξεων, καθώς και η έλλειψη δυνατότητας μετατροπής, οδήγησαν τα δικαστήρια σε διαρκή κατάσταση δισταγμού στην εφαρμογή των παραπάνω διατάξεων.

Γι' αυτούς τους λόγους αναμορφώνεται ο θεσμός της υποτροπής, έτσι ώστε να μεταβάλλεται σε δικαστική υποτροπή, (αρκεί δηλαδή η κατάγνωση της ποινής για την θεμελιώσή της) και απειλείται βαρύτερη ποινή για τον υπότροπο, μετά όμως σε πλαίσια που να καθίστούν την διάταξη εφαρμόσιμη.

Ειδικότερα:

Με το άρθρο 1: Αυξάνεται το όριο της μετατροπής σε 18 μήνες. Η μετατροπή αποτελεί κανόνα για τις ποινές που δεν υπερβαίνουν τους 6 μήνες και δυνατότητα όταν είναι 6—18 μήνες. Πάντα όμως το δικαστήριο έχει την ευχέρεια να αποκλίνει για λόγους ειδικής πρόληψης.

Με το άρθρο 2: Η έννοια της υποτροπής αναμορφώνεται από σωφρονιστική σε δικαστική. Αρκεί να έχει κάποιος καταδικαστεί, για να θεμελιωθεί η κατάσταση υποτροπής (και χωρίς να έχει εκτίσει την ποινή του). Οι προϋποθέσεις της υποτροπής χιράσσονται στενότερα από ότι με την ισχύουσα διάταξη. Η δεύτερη πράξη πρέπει να επισύρει φυλάκιση τουλάχιστον τριών μηνών. Διαφοροποιείται επίσης ο κρίσιμος χρόνος στα μεν πλημμελήματα παρμένει στα 5 χρόνια, στα κλιωρηγήματα όμως αυξάνεται σε 10.

Με το άρθρο 3: Ορίζεται το πλαίσιο ποινής για την υποτροπή. Σε περίπτωση πρώτης υποτροπής το πλαίσιο ποινής κλιμακώνεται όπως και στην ισχύουσα διάταξη. Σε περίπτωση τρίτης υποτροπής απειλείται φυλάκιση τουλάχιστον 18 μηνών (και όχι κάθειρξη μέχρι 10 ετών). Σε περίπτωση μετατροπής της ποινής αυξάνονται τα κατώτατα όρια του ποσού της μετατροπής.

Με το άρθρο 4: Καταργείται η τέταρτη παράγραφος του δεύτερου άρθρου του 1240/81 γιατί δεν έχει αντικείμενο μετά την αύξηση του ανωτάτου ορίου μετατρεψιμότητας. Αν εξα-

κολοιδούσε να ισχύει θα οδηγούσε σε υπέρμετρη διεύρυνση του δικαιώματος της μετατροπής και σε περιπτώσεις που δεν ενδείκνυται.

Με το άρθρο 5: Καταργούνται όλες οι νομοθετικές απαγορεύσεις μετατροπής, εκτός από τις προβλεπόμενες από τον Στρατιωτικό Ποινικό Κώδικα.

Με το άρθρο 6: Ορίζεται η δυνατότητα και ο τρόπος μετατροπής των ποινών που έχουν ήδη καταγνωστεί και δεν υπερβαίνουν τους 18 μήνες.

Β. Ός προς τα άρθρα 7—12 του προτεινόμενου σχεδίου νόμου παρατηρούνται τα εξής:

Το κεφάλαιο ΙΘ του Ποινικού Κώδικα που έχει ως τίτλο «εγκλήματα κατά των ηθών» έχει ανάγκη ριζικής αναμόρφωσης. Οι λόγοι που καθιστούν επιτακτική την αναμόρφωση αυτή είναι σε γενικές γραμμές οι εξής:

α) Έχων διαφοροποιηθεί αισθητά οι κοινωνικές αξίες που καθόριζαν την μορφή του προστατευόμενου ενόμου αγαθού, την κλιμάκωση της ποινικής απειλής, και την έκταση προστασίας ανάλογα με το φύλο του θύματος. Έχει γίνει σήμερα κοινωνικά αποδεκτό, σε μεγάλη έκταση, ότι δεν είναι τα ήθη που προσβάλλονται απ' το σεξουαλικό έγκλημα, αλλά η προσωπική αξιοπρέπεια και ελευθερία στην ειδική έκφρασή της που μπορεί να αποδοθεί με τον όρο «γενετήσια ελευθερία». Η γενετήσια ελευθερία αναλύεται σε δύο ειδικότερα δικαιώματα.

αα) Στο δικαίωμα ελεύθερης επιλογής ερωτιν ή συντρόφου.

ββ) Στο δικαίωμα επιλογής της χρονικής στιγμής που θέλει κάποιος να έχει με τον ερωτικό του σύντροφο ερωτικό διάλογο. Έχει ακόμα γίνει κοινωνικά αποδεκτό ότι ο εξαναγκασμός με τη βία σε συνουσία και ο εξαναγκασμός με τη βία σε άλλη σεξουαλική πράξη αποτελούν και τα δύο εγκλήματα με τον ίδιο βαθμό απαξίας. Οι διαφοροποιήσεις που μέχρι σήμερα ισχύουν εκκινούν από την ξεπερασμένη αντίληψη ότι η «αρσενία» ή ο κίνδυνος εκούσιας σύλληψης δικαιολογούν την αυστηρότερη τιμώρηση του βιασμού σε σύγκριση με τον εξαναγκασμό σε ατέλγεια. Τέλος, είναι πλέον κοινωνικά αποδεκτό ότι η «συνυγκτική υποχρέωση» δεν γεννά δικαίωμα βίαιου εξαναγκασμού του συζύγου που για οποιοδήποτε λόγο αρνείται στην συγκεκριμένη χρονική στιγμή τη γενετήσια σχέση. Ο βιασμός σε γάμο αποτελεί βαρεία προσβολή της ισότητας της γυναίκας και γι' αυτό ανεπιθύμητο κοινωνικό φαινόμενο, που αν και δεν έχει τον ίδιο βαθμό απαξίας με τον εξώγαμο βιασμό, αποτελεί και αυτός πράξη που πρέπει να τιμωρείται ποινικά.

ε) Η εγκληματολογική παρατήρηση, έχει δείξει, πως η περίπτωση του «ομαδικού βιασμού» αποτελεί πράξη εντονότατα απορρουστική, που πρέπει να διακριθεί σε απαξία, από τον απλό βιασμό. Ο ομαδικός βιασμός αποτελεί τον έσχατο εξευτελισμό του θύματος, μεταβολή του σε «αθώο κτηνός» και γι' αυτό ταπεινώση της ανθρωπίνης αξίας. Γι' αυτό το λόγο, πρέπει να μην θεωρείται, ως άδρασημα πολλών εγκληματικών πράξεων ούτε ως απλή περίπτωση συμμετοχής σε μια αξιοποιήσιμη πράξη. Είναι περίπτωση, τόσο ακραία, ώστε πρέπει να την αντιμετωπίσουμε ως βαρύτερη μορφή βιασμού που δικαιολογεί πολύ αυστηρότερη μεταχείριση των θραστών.

γ) Μετά την νομική εξίσωση των φύλων είναι απαραίτητο να καλύπτει πλήρως και ισοβαρώς τόσο τον άνδρα όσο και την γυναίκα, από πράξεις που προσβάλλουν την γενετήσια ελευθερία.

δ) Επίσης, πρέπει να αναπτυχθεί αυτοδύναμα το ποινικό πεδίο προστασίας του αγαθού της «γενετήσιας αξιοπρέπειας» από πράξεις που την προσβάλλουν. Το αγαθό αυτό που μέχρι τώρα καλυπτόταν καταχρηστικά από τη διάταξη της έργου εξύβρισης πρέπει να αποσυνδεθεί από το αγαθό της «τιμής» και να βρει την ορθή δογματική του θέση, στο κεφάλαιο που προστατεύει την γενετήσια ελευθερία του ανθρώπου.

Γι' αυτούς τους λόγους, θεωρήθηκαν απαραίτητες οι εξής αλλαγές στο κεφάλαιο ΙΘ του Ποινικού Κώδικα:

Με το άρθρο 7. Αλλάζει ο τίτλος του κεφαλαίου από «εγκλήματα κατά των ηθών» σε εγκλήματα κατά της γενετήσιας ελευθερίας και εγκλήματα οικονομικής εκμετάλλευσης της γενετήσιας ζωής». Με την αλλαγή αυτή, τοποθετείται σε νέο δογματικό έδαφος η κοινωνική αντίληψη που διέπει την ποινική προστασία από τα σεξουαλικά εγκλήματα. Τα εγκλήματα αυτά στρέφονται κατά της γενετήσιας ελευθερίας και αποτελεί προέκταση της ανθρωπίνης αξίας και όχι κατά της κοινωνικής ηθικής. Με αυτή την αντιμετώπιση ανοίγεται νέος ερμηνευτικός δρόμος στην νομική έρευνα του προβλήματος της φύσης των εγκλημάτων αυτών.

Με το άρθρο 8: Επέρχονται σπουδαιότερες μεταβολές στην ουσία αλλά και στην νομοτυπική απεικόνιση του εγκλήματος του βιασμού. Με την τροποποίηση του άρθρου 336 του Ποινικού Κώδικα εισάγονται τρεις ουσιαστικές διατάξεις διαφορετικές σε τρεις παραγράφους.

α) Η πρώτη παράγραφος αποτελεί, τροποποιημένη σε διάφορα σημεία, ενσωμάτωση των αντικειμενικών υποστάσεων των άρθρων 336 και 337 του Π.Κ. Ενσωματώνονται σε ένα εγκλημα που ονομάζεται «βιασμός» οι αξιοποιήσιμες πράξεις του βιασμού και του εξαναγκασμού σε ατέλγεια. Η απειλούμενη ποινή είναι ενιαία (κάθειρξη) και στις δύο περιπτώσεις. Ο εξαναγκασμός σε ατέλγεια θεωρείται στο εξής μορφή βιασμού και όχι αυτοτελές έγκλημα. Μ' αυτόν τον τρόπο, αποτυπώνεται νομοτεχνικά η πραγματική φυσιογνωμία του βιασμού, που δεν διαφέρει ανάλογα με το είδος των ορέξεων του δράστη. Με αυτή την έννοια χαρακτηρίζεται ως βιασμός: α) ο με τη βία ή απειλή σπουδαίου και κίεσου κινδύνου εξαναγκασμός γυναίκας σε συνουσία (από άνδρα), β) ο εξαναγκασμός άλλου προσώπου (άνδρα ή γυναίκας) σε επιχείρηση ή ανοχή ατελγούς πράξης (είτε από άντρα είτε από γυναίκα).

β) Με τη δεύτερη παράγραφο προβλέπεται ως διακεκριμένη παραλλαγή η τέλεση ομαδικού βιασμού και επιβάλλεται η αυστηρότερη ποινή της κάθειρξης τουλάχιστον 10 ετών.

γ) Με την τρίτη παράγραφο τίθεται ως ελαφρότερη παραλλαγή βιασμού ο βιασμός μεταξύ συζύγων και προβλέπεται ως ποινή φυλάκιση μέχρι δύο ετών. Η ηπιότερη μεταχείριση του «συζύγου βιαστή» δικαιολογείται από την σκέψη ότι ο βιασμός στο γάμο πλήττει τη μία μόνο όψη της γενετήσιας ελευθερίας, το δικαίωμα της επιλογής της χρονικής στιγμής της σεξουαλικής επαφής και όχι και το δικαίωμα επιλογής ερωτικού συντρόφου (που τιμωρείται ότι ακήδησε ελεύθερα με την σύναψη του γάμου).

Με το άρθρο 9: Στη θέση του παλαιού άρθρου 337 (που ενσωματείται με το 336) τίθεται διάταξη με την οποία τιμωρείται η προσβολή της γενετήσιας αξιοπρέπειας. Με την πρωτότυπη σε διεθνές επίπεδο, διάταξη του άρθρου 337, καλύπτονται ποινικά διάφορες μορφές προσβολών με χειρονομίες ή πράξεις που επειδή δεν στοιχειοθετούν κανένα από τα γνωστά εγκλήματα κατά των ηθών, καλύπτονταν από τη νομολογία με υπερβολική επέκταση της έννοιας της έργου εξύβρισης, πράγμα που είχε επικριθεί από την επιστήμη και σ' εμάς και στο εξωτερικό. Ήδη μ' αυτή τη διάταξη αποχωρίζονται σαρώς από το σύστημα ποινικής προστασίας «της τιμής» οι πράξεις που αφορούν την προσβολή της γενετήσιας αξιοπρέπειας (ως πράξεις ή χειρονομίες). Το αδίκημα προβλέπεται με δύο μορφές: α) Στην απλή μορφή με παθόντα του κάθε ένα και β) στην ιδιαίτερη μορφή με παθόντα πρόσωπο κάτω των 12 ετών, (τότε επαυξάνεται και το πλαίσιο της ποινής από φυλάκιση μέχρι ένα χρόνο σε φυλάκιση 3 μηνών έως 2 ετών).

Με τη ρύθμιση αυτή ολοκληρώνεται η νέα συστηματική που εισάγεται με το προτεινόμενο σχέδιο νόμου που έχει ως εξής με βάση τη βαρύτητα των προβλεπόμενων πράξεων:

Εγκλήματα κατά της γενετήσιας ελευθερίας.

- α: Ομαδικός βιασμός.
- β: Βιασμός.
- γ: Βιασμός σε γάμο.
- δ: Προσεβολή γενετήσιας αξιοπρέπειας πρώτου κάτω των 2 ετών.
- ε: Προσεβολή της γενετήσιας αξιοπρέπειας άλλου.

Στην κατάταξη αυτή προστίθενται φυσικά και τα υπόλοιπα εγκλήματα κατά της γενετήσιας ελευθερίας που δεν αλληλοεπικαλύπτουν με το προτεινόμενο σχέδιο νόμου (άρθρα 338, 339, 341, 342, 343, 347, Π.Κ.).

Με το άρθρο 10: Προβλέπεται η κατά έγκληση δίωξη εγκλημάτων κατά της γενετήσιας ελευθερίας των άρθρων 336 παρ. 3, 337, 338, 339, 341, 342 και 343 χωρίς αυτό να εξαρτάται από το φύλο του θύματος.

Η προστασιογική αυτή είναι αναγκαία εν όψει της ισονομίας των φύλων.

β) Ως προς την δίωξη του εγκλήματος του βιασμού εισάγεται κατ' αρχήν ο κανόνας της αυτεπάγγελτης δίωξης. Η λύση αυτή κρίθηκε σκόπιμη για τους εξής λόγους: α) για να διαπαιδαγωγηθεί ο πολίτης στην νοοτροπία ότι ο βιασμός δεν αποτελεί σε καμία περίπτωση στίγμα για το θύμα, αλλά για το δράτη· β) για να μειωθεί η έκταση της άδηλης εγκληματικότητας, γ) για να αντιμετωπιστεί και περιοριστεί η οικονομική συναλλαγή που συνδέεται την διαπραχμάτευση της «παραίτησης από την έγκληση». Το γεγονός όμως ότι η ποινική δίκη μπορεί να δημιουργήσει έναν επιπλέον, σοβαρό ψυχικό τραυματισμό στο θύμα, και να αποτελέσει έτσι έναν δεύτερο «βιασμό», όπως χαρακτηριστικά έχει ειπωθεί, επιβάλλει την εισαγωγή κάποιων κάψιων στην απόλυτη εφαρμογή της αρχής της αυτεπάγγελτης δίωξης. Γι' αυτό το λόγο εισάγεται σε περιορισμένη έκταση η αρχή της σκοπιμότητας στη δίωξη με την εξής μορφή: Ο εισαγγελέας υποχρεούται να ασκήσει την ποινική δίωξη. Αν όμως του υποβληθεί από το θύμα ή από τα πρόσωπα που ορίζονται στο 118 Π.Κ., ο ισχυρισμός ότι η ποινική δίωξη θα έχει ως αποτέλεσμα το σοβαρό ψυχικό τραυματισμό του θύματος, τότε έχει την διακριτική ευχέρεια, αν πισθεί για την σοβαρότητα αυτού του ισχυρισμού, να αποτραπεί από την άσκηση της ποινικής δίωξης.

Με το άρθρο 11: Τροποποιείται σε δύο κατευθύνσεις το άρθρο 353 του Π.Κ. α) Αλλάζει ο τίτλος του από «πρόκληση σκανδάλου δι' ασέμων πράξεων» σε «πρόκληση σκανδάλου με ακόλαστες πράξεις». Με την αλλαγή αυτή πύει να υπάρχει ο όρος ασέμνη πράξη που δεν υπάρχει στο κείμενο της διατάξης. Έτσι παρέχεται η βάση για τον περιορισμό της εφαρμογής αυτού του άρθρου μόνο στις ακόλαστες πράξεις.

β) Στις περιπτώσεις προσβολής της αιδούς άλλου απαιτείται έγκληση. Μ' αυτό τον τρόπο δεν θα μπορεί να δίγεται κάποιος για λογαριασμό άλλου, αλλά θα μπορεί να ζητήσει την δίωξη του υπαιτίου μόνο αν θίχτηκε η δική του «αιδώς». Περιορίζεται έτσι στις φυσιολογικές του διαστάσεις το αδίκημα του άρθρου 353 του Ποινικού Κώδικα, ώστε να μην κινούνται αδικολόγητες δίωξεις που πολλές φορές δημιουργούν και διεύδη ακόμα προελήματα στη Χώρα. Επίσης δεν αρκεί για την πλήρωση της υποκειμενικής υπόστασης του αδικήματος της παρ. 2 ο ενδεχόμενος δόλος.

Με το άρθρο 12: Με τροποποίηση του άρθρου 330 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, δίνεται η δυνατότητα στο δικαστήριο, την «κεκλισμένων των θυρών» διεξαγωγή της επ' ακροατηρίω διαδικασίας με αντικείμενο έγκλημα βιασμού, αν κρίνει ότι το θύμα θα υποστεί σοβαρή ψυχική ταλαιπωρία ή διαταραχή.

Γ' Ως προς τα άρθρα 13 και 15 του προτεινόμενου σχεδίου νόμου:

Με το άρθρο 13: Σε ορισμένες περιπτώσεις ανθρωποκτονιών από αμέλεια, που προέρχονται κυρίως από αυτοκινήτιστικά ατυχήματα, ή εφαρμογή της διατάξης του άρθρου 302 είναι κοινωνικά πρόδηλα περιπτώσεις. Αυτό συμβαίνει στις περιπτώσεις όπου η ψυχική οδύνη του δράστη από το γεγονός ότι

σκόπευε στενό συγγενή του είναι τόσο μεγάλη, ώστε να αποτλεί από μόνη της επαρκέστατη τιμωρία.

Γι' αυτό το λόγο με την προτεινόμενη ρύθμιση θεσμοθετείται λόγος δικαστικής άφεσης του αξιοποίνου αν το θύμα είναι οικείος του δράστη.

Με το άρθρο 14: Για τους ίδιους λόγους επεκτείνεται η ρύθμιση του προηγούμενου άρθρου και στη σωματική ελάττ, από αμέλεια. Ορίζεται επίσης ότι απαιτείται πάντοτε για το αδίκημα αυτό έγκληση του παθόντος.

Με το άρθρο 15: Καταργούνται οι ιδιωνυμες σωματικές ελάττες κατά υπαλλήλων γενικά και θεσπίζεται ειδική επιβαρυντική περίπτωση, ειδικά και μόνο για τις περιπτώσεις τέλεισης βαρείας ή θανατηφόρου σωματικής ελάττης κατά αστυνομικών οργάνων κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους. Και τότε γιατί αυτοί κυρίως βρίσκονται στην πρώτη γραμμή αντιμετώπισης της εγκληματικότητας.

Δ' Ως προς τα άρθρα 16—23 του προτεινόμενου σχεδίου νόμου:

Η έφαρση ορισμένων μορφών βίας απαιτεί τη θέσπιση ποινικών διατάξεων, που θα προσταρμύζον ορισμένα κεφάλαια του Π.Κ., έτσι ώστε να καλύπτονται από αυτά ορισμένες πράξεις μεγάλης επιθετικότητας εναντίον ανυπόπτων και ασχέτων ανθρώπων και ιδιαίτερα όταν γίνονται απρόκλητα. Προτεινόμενα αρχή κατά την εκπόνηση των διατάξεων αυτών ήταν η προσήλωση στην περιγραφή των αντικειμενικών δεδομένων, που παρουσιάζουν διάφορες εγκληματικές πράξεις, και η αποφυγή κάθε πιαγωγής στο υποκείμενό τους έτσι, ώστε να αποκλείεται η χρησιμοποίηση των νέων διατάξεων για άλλους κατασταλτικούς σκοπούς.

Γνώμονας για την επιλογή των πράξεων που επιβάλλεται να διακριθούν σε βαρύτητα απ' τα κοινά εγκλήματα, αλλά και αυτών που θεωρήθηκε ότι πρέπει να αυστηροποιηθούν οι ποινές τους, ήταν ο θαθμός κοινωνικής απαξίας των πράξεων και όχι των δράστων.

Απορριχθηκε επίσης η προσφυγή σε έκτακτης υφής δικονομικές ρυθμίσεις ή άλλες αποκλίσεις των κανόνων του γενικού μέρους του Ποινικού Κώδικα, γιατί κρίθηκε ότι προκαλούν περισσότερα προελήματα απ' όσα λύνουν.

Γι' αυτούς τους λόγους:

Με τα άρθρα 16, 17, 19 διπλασιάζονται σε δύο επίπεδα διακεκριμένων παραλλαγών, των αντιστοιχών εασικών εγκλημάτων οι σωματικές ελάττες, οι έργω εξυβρίσεις και οι φθορές ξένης ιδιοκτησίας που έγιναν χωρίς καμία πρόκληση, εκ μέρους του παθόντος. Η ρήτρα «απρόκλητα εκ μέρους του παθόντος» επικεντρώνει την προσήλη της δικαστικής ή της δικαστικής αρχής στις περιστάσεις της πράξης, με κριτήριο αν η πράξη έγινε με κάποιο συγκεκριμένο κίνητρο εναντίον κάποιου ή αν έγινε «απρόκλητα», δηλαδή χωρίς να υπάρχει κανένα απολύτως στοιχείο σύνδεσης του δράστη με το θύμα. Μ' αυτό το κριτήριο η απλή σωματική ελάττ τιμωρείται όταν έγινε απρόκλητα, σε πρώτο επίπεδο με φυλάκιση τουλάχιστον έξη μηνών. Αν όμως επιπλέον έγινε από περισσότερους συμμετόχους ή συνιστά περίπτωση επικίνδυνης σωματικής ελάττης τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον ενός έτους. Με το ίδιο κριτήριο κλιμακώνεται η ποινική απειλή και στις περιπτώσεις απρόκλητης φθοράς ξένης ιδιοκτησίας και απρόκλητης έργω εξυβρίσης. Ειδικότερα, για την εξυβρίση θεωρήθηκε σκόπιμο να μην αποτελέσει αντικείμενο της διακεκριμένης παραλλαγής η «λόγω εξυβρίση». Ο νομικός λόγος της διαφοροποίησης των μορφών της εξυβρίσης είναι η δημιουργία γενικοπροληπτικού αντικινήτρου κατά της επέκτασης της λόγω εξυβρίσης σε έργω εξυβρίση ή άλλη αξιοποινή πράξη. Η ίδια αιτία οδήγησε στην αφαίρεση από το αντικείμενο της απρόκλητης σωματικής ελάττης της απρόκλητης «όπως ελαφράς» απλής σωματικής ελάττης (308 παρ. 1 εδ. β Π.Κ.). Κριθίσταται επίσης έγκλημα διακεκριμένης φθοράς που τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον ενός έτους ή φθορά ή ελάττ αρχαιολογικού μνημείου ή καλλιτεχνήματος τοποθετημένου σε δημόσιο χώρο. Τα αρχαιολογικά μνημεία και το πολιτιστικό

περιβάλλον της πόλης, προέκταση της ιστορικής συνείδησης του κάθε πολίτη, υφίστανται καθημερινά την βαρβαρότητα συγχρόνων ευνάλων, που προκαλώντας την κοινή απέχθεια, καταστρέφουν με διαφόρους αποκρουστικούς τρόπους (μπογιά, κοπή μελών από αγάλματα, καταστροφή κρημών κλπ.), την πολιτιστική περιουσία του κοινωνικού συνόλου. Τα αδικήματα αυτά έχουν εντονότερη κοινωνική απαξία και πρέπει να τύχουν αυστηρότερης ποινικής μεταχείρισης. Γι' αυτό το λόγο προστίθεται με το παραπάνω αντικείμενο τέταρτη παράγραφος στο άρθρο 382 του Ποινικού Κώδικα.

Με το άρθρο 18: Η εξέταση που παρατηρείται στην τέλεση του αδικήματος της κλοπής χρήσης μεταφορικού μέσου επιβάλλει την αύξηση της απειλούμενης ποινής από φυλάκιση μέχρι ενός έτους σε φυλάκιση 3 μηνών έως 2 ετών. Με τη διάταξη αυτή επιλύεται και το πρόβλημα που είχε ανακύψει στην ερμηνεία σχετικά με την έκταση του όρου ξένο μεταφορικό μέσο. Ήδη με σαφή θέση της διάταξης το μεταφορικό μέσο (και άρα η κλοπή χρήσης του) περιορίζεται μόνο στις «μηχανολογητο μέσο» με την έννοια που προσδίδει στον όρο ο Κ.Ο.Κ.

Με το άρθρο 20: Γίνονται οι αναγκαίες προσαρμογές στο άρθρο 383 μετά την προσθήκη νέων παραγράφων στο άρθρο 382.

Με το άρθρο 21: Τιμωρείται σε βαθμό κικουργήματος (κάθειρξη μέχρι 10 ετών) με προσθήκη 3 περιπτώσεων στην κατάταξη των διανεκκριμένων κλοπών του άρθρου 374 του Ποινικού Κώδικα η κλοπή από εποχούμενο (του κοινά λεγόμενου τσαντάκια). Η ρύθμιση αυτή είναι αναγκαία λόγω της επικινδυνότητας των δραστών αυτών και της ευκολίας διαφυγής τους. Οι κλοπές με τέτοια μέσα έχουν εντονότερη κοινωνική απαξία, γιατί προσβάλλουν βαρυνά το συναίσθημα ασφάλειας του πολίτη και πλήττουν την αξιοπιστία της Πολιτείας, ότι μπορεί να τον διαφυλάξει. Άλλωστε και η νομολογία έτεινε να εντάξει τις περιπτώσεις αυτές στην περίπτωση στ του άρθρου 374 ή τις χαρακτήριζε ως ληστείες. Η προστιθέμενη περίπτωση τερματίζει τους αμφίβολους αυτούς νομικούς χαρακτηρισμούς. Σημειώνεται ότι είναι διάταξη επικουρική, επισυλλάσσεται δηλαδή η διάταξη του άρθρου 380 Π.Κ., αν συντρέχουν θέματα οι προϋποθέσεις εφαρμογής του.

Με το άρθρο 22: Καλύπτεται η επιστακτική ανάγκη ταχείας εκδίκασης των εγκλημάτων της ληστείας και διανεκκριμένων κλοπών. Η ταχεία εκδίκαση των εγκλημάτων αυτών επιβάλλεται για να αποφεύγεται λόγω του αργού ρυθμού της διαδικασίας, η πάροδος του ανωτάτου ορίου προσωρινής κράτησης που προβλέπεται από το Σύνταγμα. Επιβάλλεται επίσης να εμπειδοθεί η εμπιστοσύνη των πολιτών στην ικανότητα της πολιτείας να απονέμει δικαιοσύνη έγκαιρα και αποτελεσματικά.

Για τους λόγους αυτούς τα εγκλήματα της ληστείας και των διανεκκριμένων κλοπών υπάγονται στη διαδικασία που ορίζει το άρθρο 20 του Ν. 663/1977. Οι κατηγορούμενοι για τα αδικήματα αυτά παραπέμπονται με απ' ευθείας κλήση στο ακροατήριο του Πενταμελούς Εφετείου με σύμφωνη γνώμη του Εισαγγελέα και του Προέδρου Εφετών αν κρίνουν ότι προκύπτουν απορρώσεις ενδείξεις ενοχής τους, προηγείται όμως πάντοτε κυρία ανάγκη.

Στα ανωτέρω αποβλέπει το προτεινόμενο σχέδιο νόμου του οποίου την υπερψήφιση εισηγήμασθε.

Αθήνα, 12 Σεπτεμβρίου 1983

Ο Υπουργός Δικαιοσύνης
ΓΕΩΡΓΙΟΣ — ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΜΑΓΚΑΚΗΣ

ΚΑΤΑΡΤΟΥΜΕΝΕΣ Η' ΤΡΟΠΟΠΟΙΟΥΜΕΝΕΣ
ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ.

Άρθρον 82. (1)

Μετατροπή των ποινών της ελευθερίας.

1. Το δικαστήριο, επιβάλλον στερητική της ελευθερίας ποινή μη υπερβαίνουσα το έτος, αποφασίζει συγχρόνως, δι' ειδικώς κηλολογημένης αποφάσεως του, περί μετατροπής ή

μη τούτης εις χρηματικήν ποινήν ή πρόστιμον, εάν εκ της ερευνής του χαρακτήρος του καταδικασθέντος και των λοιπών περιστάσεων κρίνη, ότι ή χρηματική ποινή ή το πρόστιμον αρχούν ίνα αποτρέψουν τούτον από της τελείσεως άλλης αξιολογούσης πράξεως.

2. Η κατά την προηγουμένη παράγραφο μετατροπή αποκλείεται εις τας περιπτώσεις: 1) του άρθρου 88 του Ποινικού Κώδικος, 2) του άρθρου 93 του Ποινικού Κώδικος επί δευτέρας και πάσης περαιτέρω υποτροπής, 3) καταδίκης δι' παράβατον.

α) (2) Των άρθρων 348, 349, 350, 351 και 353 του Ποινικού Κώδικος, β) της νομοθεσίας περί ναρκωτικών και μεταχειρίσεως των τοξικομανών, γ) Κωδ. Νομ. 5351 (Δ/γμα 9/24.8.1932) «περί Αρχαιοτήτων», δ) του Α.Ν. 375/1936 «περί τιμωρίας των εγκληματικών ενεργειών των απειλουσών την εξωτερικήν ασφάλειαν της Χώρας», διατηρηθέντες εν ισχύ δια του άρθρου 471 του Ποινικού Κώδικος, ε) του Γ'/1946 Υψηλίσματος «περί εκτάκτων μέτρων αφορώντων την δημοσίαν τάξιν και ασφάλειαν», στ) του Α.Ν. 1514/1950, κυρωθέντος δι' του Νόμου 1591/1950, ζ) του Ν.Δ. 4000/1959 «περί καταστολής αξιολογούντων πράξεων και συμπληρώσεως του άρθρου 6 του Κώδικος Ποινικής Δικονομίας» (3), η) του Α.Ν. 185/1967 «περί επίβολής ποινικών κυρώσεων κατά των παρακταών φορολογικών διατάξεων», ι) του Ν.Δ. 4/1968 «περί Κώδικος Φορολογικών Στοιχείων ια) του Α.Ν. 263/1968 «περί τροποποιήσεως και συμπληρώσεως των διατάξεων περί δημοσίων κτημάτων», ιβ) του Α.Ν. 398/1968 «περί πολιτικής σχεδιάσεως εκτάκτου ανάγκης», ιγ) του Ν.Δ. 105/1969 «περί ατομικής ευθύνης του δηλούντος ή εξεικουόντος» (4) και ιε) του Στρατιωτικού Ποινικού Κώδικος. Πάσα ετέρα διάταξις ειδικού ποινικού νόμου, αποκλείουσα ή ρυθμίζουσα κατ' άλλον τρόπον την μετατροπήν των στερητικών της ελευθερίας ποινών, καταργείται.

3. Ο καθορισμός του ποσού της μετατροπής λαμβανόμενων υπ' όψιν και των οικονομικών όρων του καταδικασθέντος, γίνεται δι' ειδικώς κηλολογημένης αποφάσεως, υπολογιζομένης μιας ημέρας φυλάξεως προς δραχμάς διακοσίας μέχρις είκοσι χιλιάδας και μιας ημέρας κρατήσεως προς δραχμάς εκατόν μέχρι πέντε χιλιάδας (5).

4. Εάν ο καταδικασθείς τυγχάνη αποδεξιμένως άπορος, το δε έγκλημα αυτού δεν επήγαγεν εκ φυλοκερδείας, δύναται δι' αποφάσεως του δικαστηρίου, ειδικώς κηλολογημένης να μειωθεί το κατά την παρ. 3 του παρόντος άρθρου κατώτατον όριον του ποσού της μετατροπής μέχρι του ενός τρίτου αυτού.

5. Δια κοινών αποφάσεων των Υπουργών Δικαιοσύνης και Οικονομικών δύναται να κυβαιούται τα εν παρ. 3 του παρόντος άρθρου προβλεπόμενα ποσά μετατροπής των στερητικών της ελευθερίας ποινών (6).

6. Η εκτέλεσις της απαγγελθείσης στερητικής της ελευθερίας ποινής χωρεί μέχρι της πραγματικής εις το Δημόσιον Ταμείον καταβολής του προσδιορισθέντος δι' την μετατροπήν ποσού, μη ενόχως επιστραπομένου λόγου απαλλαγής.

7. Στερητική της ελευθερίας ποινή μετατραπείσα εις χρηματικήν ποινήν ή πρόστιμον, διατηρεί τον χαρακτήρα αυτής ως ποινής στερητικής της ελευθερίας και μετά την εν όλω ή εν μέρει καταβολήν του καθορισθέντος ποσού της χρηματικής ποινής ή πρόστιμου, αποκλεισμένης όμως της συγχωνεύσεως μετατραπείσης και εις χρέμα αποτιθείσης ποινής εις τοιαύτην στερητικήν της ελευθερίας, μη υποκαμμένην εις μετατροπήν ή μη μετατραπείσαν. (1).

1.1. Υπότροποι: και καθ' είν ενγκληματικά.

Άρθρον 88. (1).

Υπότροπή.

Όστις ένεκα κικουργήματος ή εκ θόλου πηγάζοντος πλημμελήματος καταδικάσθη εις ποινήν στερητικήν της ελευθερίας ανωτέραν των 3 μηνών και εντός 5 ετών της εν-

ελευ ή εν μέρει αποτίσεως ταύτης εκτελεί νέον καθούρητημα ή εκ βόλου πλημμέλημα, όπερ επισύρει ποινήν στερητική ή της ελευθερίας, ευρίσκεται εν υποτροπή.

Άρθρον 89.

Ποινή της υποτροπής.

1. Υπαρχούσης υποτροπής, η εν τω νόμω οριζομένη διά την τελευταίαν πράξιν ποινή επιβαρύνεται, δύναται δε και να υπερβή το εν τω νόμω οριζόμενον ανώτατον όριον φθάουσα μέχρι του ανωτάτου ορίου του είδους της επιβαλλομένης ποινής. Αν η ποινή της ελευθερίας ορίζεται εν τω νόμω διαχρηματικώς μετά χρηματικής ποινής, επιβάλλεται πάντοτε η πρώτη επιβαρυνόμενη κατά τας άνω διατάξεις.

2. Επί τρίτης και πάσης περαιτέρω υποτροπής, αν διά την πράξιν απειλήται εν τω νόμω ποινή φυλακίσεως μέζων των εξ μηνών, τιμωρείται αυτή δια καθείρξεως μέχρι δέκα ετών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΘ'.

Εγγλήματα κατά των ηρώων.

Άρθρον 336.

Βιασμός.

Ο δια σωματικής βίας ή δι' απειλής σπουδαίου και αμέσως κινδύνου εξαναγκάζων θήλυ εις εθώγαμον συνουσίαν, τιμωρείται δια καθείρξεως.

Άρθρον 337.

Εξαναγκασμός εις στέλγειαν.

Ο δια σωματικής βίας ή δι' απειλής σπουδαίου και αμέσως κινδύνου εξαναγκάζων θήλυ ή άρρεν εις ανοχήν ή επιχείρησιν ετέρας στέλγους πράξεως, τιμωρείται δια καθείρξεως μέχρι δέκα ετών.

Άρθρον 344.

Εγγλήσις (1).

Εις τας περιπτώσεις των άρθρων 336, 337, 338, 341 ως και εις τας των άρθρων 339, 342 και 343, όταν τα παθόν πρόσωπον είναι θήλυ, η ποινή δίωξις χωρεί επί εγγλήσει.

Εις τας περιπτώσεις του άρθρου 341, όταν ο υπαίτιος ετέλεσεν γάμον μετά της παθούσης, ποινική δίωξις χωρεί μόνον αρ' ου προηγουμένου ο γάμος κτηνυχθή άκυρος.

Άρθρον 353.

Πρόκλησις σκανδάλου, δι' στέμνων πράξεων.

Ο δημοσία επιχειρών ακόλαστον πράξιν και δι' αυτής προκαλών σκάνδαλον τιμωρείται δια φυλακίσεως μέχρι δύο ετών. Ο δε οπωσδήποτε προσέλλων θανάτως την αιδω έτέρου δι' ακόλαστου πράξεως επιχειρουμένης ενώπιόν του, τιμωρείται δια φυλακίσεως μέχρις εξ μηνών ή δια χρηματικής ποινής.

Άρθρον 302.

Ανθρωποκτονία εξ αμελείας.

Ο εξ αμελείας επιφέρων τον θάνατον ετέρου τιμωρείται δια φυλακίσεως τουλάχιστον τριών μηνών.

Άρθρον 314.

Σωματική ελάττη εξ αμελείας.

Ο εξ αμελείας προξενών σωματικήν κάκωσιν ετέρου ή ελάττην της υγείας αυτού τιμωρείται δια φυλακίσεως μέχρι τριών ετών.

«Εάν δ' η προξενηθείσα σωματική ελάττη είναι όλος ελαφρά, επιβάλλεται φυλάκισις το πολύ τριών μηνών ή χρηματική ποινή(1).

Άρθρον 315 Α.

Επιβαρυντική περιπτώσις (1).

«Εάν αι εν άρθρ. 308 και 309 του Ποινικού Κώδικος πράξεις ετελέσθησαν κατά δημοσίου υπαλλήλου κατά την εκτέλεσιν της υπηρεσίας του ή δια λόγους σχετικούς προς την εκτέλεσιν αυτής επιβάλλεται εις μιν την περίπτωσιν του άρθρου 308 ποινή φυλακίσεως τουλάχιστον τριών μηνών, εις δε την περίπτωσιν του άρθρου 309 ποινή φυλακίσεως τουλάχιστον εξ μηνών.

2. Η τέλεισι των εν άρθρ. 310 και 311 εδάφ. πρώτον του Ποινικού Κώδικος πράξεων, αρ' όσον αυτά στρέφονται κατά προσώπων εκ των εν παρ. 1 του παρόντος άρθρου αναφερομένων και υπό τας εν τη αυτή παραγράφω περιστάσεις, συνιστά ιδιαίτέρως επιβαρυντικήν περίπτωσιν, δεν επιτρέπεται δε επί τούτων μετατροπή ή ανακτολή της ποινής».

Άρθρον 374α(1)

1. Ο εκ της κατοχής ετέρου αφαιρών ξένον μετακορινθόν μέσον επί τω αποκλειστικώ σκοπώ όπως ποιήσεται γρήσιν αυτού επί βραχυτάτω χρονικώ διαστήματι τιμωρείται δια φυλακίσεως μέχρις ενός έτους αρ' όσον η πράξις δεν επισύρει βαρύτεραν ποινήν κατ' άλλην διατάξιν.

2. Η ποινική δίωξις χωρεί μόνον επί εγγλήσει.

3. Η διατάξις του άρθρ. 379 έχει εφαρμογήν και επί του εδικήματος της παρ. 1 του παρόντος άρθρου, απαιτουμένης όμως προς τη αποδότην του πράγματος και της ενταλώς εκκλινομένης του ζημιωθέντος(1).

Άρθρον 382.

Διακεκριμένα περιπτώσεις εθωράς.

Εάν το αντικείμενον της εν άρθρ. 381 πράξεως: α) είναι πράγμα χρησιμεύον εις κοινόν όφελος, ή β) είναι ιδιαίτέρως μεγάλη αξίας, ή γ) εάν η εθωρά εγένετο δια πωρός ή τινος των εν άρθρ. 270 μέτων, επιβάλλεται φυλάκισις τουλάχιστον τριών μηνών.

Άρθρον 383.

Γενικαί διατάξεις.

Ες τας περιπτώσεις των άρθρων 381 και 382 στ:χ. β' η ποινική δίωξις χωρεί μόνον επί εγγλήσει.

Άρθρον 374.

Διακεκριμένα περιπτώσεις κλοπής.

Η κλοπή τιμωρείται δια καθείρξεως μέχρι δέκα ετών: α) Εάν πράγμα αφαιρεμένον εις την θρησκευτικήν λατρείαν αφηρέθη εκ τόπου προωρισμένου προς ταύτην. β) Εάν κλοπή πράγμα επιστημονικής, καλλιτεχνικής ή ιστορικής σημασίας, ευρισκόμενον εν συλλογή εκτεθειμένη εν κοινήν θέαν ή εν δημοσίω οικήματι ή εν άλλω δημοσίω τόπω. γ) Εάν η κλοπή γίνη εις πράγματα μεταφερόμενα δι' ουδεήποτε μέσου εξουηρητούτσος την δημοσίαν συγκοινωνίαν ή τοποθετημένα εις χώρους προωρισμένους υπό των διεξυγόντων τας μεταφοράς προς τοποθέτησιν των προς μεταφοράν πραγμάτων ή εις πράγματα φερόμενα υπό ταξειδιώτου. δ) Εάν η κλοπή ετελέσθη υπό πλειόνων ηνωμένων προς διάπραξιν κλοπών η ληστειών. ε) Εάν η πράξις ετελέσθη υπό προσώπου διαπραττόντος κατ' επάγγελμα ή κατ' συνήθειαν κλοπας η ληστείας. στ) Εάν αι περιπτώσεις, αρ' ας ετελέσθη η πράξις μαρτυρούσιν ότι ο υπαίτιος είναι ιδιαίτέρως επικίνδυνος.

N. 633/1977.

Άρθρον 21.

Αι διατάξεις του άρθρου 20 του παρόντος νόμου και η υπό τούτου, προβλεπομένη διαδικασία εφαρμόζονται και επί των εγκλημάτων των αναφερομένων εις την υπ' αριθ. 4 διατάξιν του άρθρου 111 του Κώδικος Ποινικής Δικονομίας, ως αντικατεστάθη αυτή υπό του άρθρου 16 παρ. 1 Ν. 480/1976 «περί προλήψεως και καταστολής πράξεών τινων, στρεφόμενων κατά της ασφαλείας της κεροποιίας». ε) των εγκλημάτων των αναφερομένων εις άρθρον 13 παρ. 1 Ν. 495/1976 «περί όπλων, εκρηκτικών υλών και εκρηκτικών μηχανημάτων και άλλων τινων ποινικών διατάξεων» και γ) των εγκλημάτων των αναφερομένων εις τα άρθρα 3 και 4 Ν.Δ. 743/1970 «περί τιμωρίας των παραδατών των νόμων περί ναρκωτικών κλπ.», αρμαβίου καθιευταμένου προς εκδίκασιν τούτων του πανταμελούς εφετείου, καταργουμένων από του ισχύος του παρόντος των διατάξεων του άρθρου 16 παρ. 2 Ν. 480/1976 και των άρθρων 13 παρ. 4 και 2 Ν. 495/1976 «περί όπλων, εκρηκτικών υλών και εκρηκτικών μηχανημάτων και άλλων τινων ποινικών διατάξεων», των εις τους νόμους τούτους παραπομπών εις τας καταργουμένης διατάξεις νεουμένων από της ισχύος του παρόντος ως παραπομπών, εις το άρθρον 20 αυτού.

ΚΩΔΙΚΑΣ ΠΟΙΝΙΚΗΣ ΔΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

Άρθρον 330.

Συζήτησις κεκλεισμένων των θυρών.

1. Όταν η δημοσία συζήτησις ήθελεν είναι επιβεβληθή εις τα χρηστά ήθη ή την δημοσίαν τάξιν, το δικαστήριο οφείλει να διατάξη την κεκλεισμένων των θυρών διεξαγωγήν της συζήτησεως ή μέρους αυτής και ν' απομακρύνη, ένεκα τούτου τους ακρατάς.

2. Κατά την ανωτέρω περίπτωσιν το δικαστήριο, αφ' ου ακούσῃ του εισαγγελέως, ή του δημοσίου κατηγορούου και των διαδίκων, οφείλει να εκδώσῃ περί τούτου ησιολογημένην απόφασιν και ν' απαγγείλῃ ταύτην εν δημοσίᾳ συνεδρίᾳσει.

ΣΧΕΔΙΟ ΝΟΜΟΥ

Τροποποιήσεις διατάξεων του Ποινικού Κώδικα, του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας και άλλες διατάξεις.

Άρθρο 1.

Το άρθρο 82 του Ποινικού Κώδικα αντικαθίσταται ως εξής:

α' Άρθρο 82.

Μετατροπή των στερητικών της ελευθερίας ποινών.

1. Η στερητική της ελευθερίας ποινή που δεν υπερβαίνει τους έξι μήνες μετατρέπεται σε χρηματική ή πρόστιμο, εκτός αν το δικαστήριο με ειδικά αιτιολογημένη απόφασή του κρίνει: ότι απαιτείται η μη μετατροπή της για να αποτρέψῃ το δράστη από την τέλεση άλλων αξιόποινων πράξεων στο μέλλον.

2. Το δικαστήριο κατά την επιμέτρησιν της ποινής φυλάκισης που είναι ανώτερον από έξι μήνες, δεν υπερβαίνει όμως τους δεκαοκτώ μήνες, αποφασίζει συγχρόνως τη μετατροπή της σε χρηματική ποινή, αν κρίνει ότι η ποινή αυτή αρκεί για να αποτρέψῃ το δράστη από την τέλεση άλλων αξιόποινων πράξεων.

3. Το ποσό της μετατροπής καθορίζεται με ειδικά αιτιολογημένη απόφασιν, αφού ληφθῇ υπόψη η οικονομική κατάσταση του καταδικασμένου. Κάθε μέρα φυλάκισης υπολογίζεται σε πεντακόσιες μέχρι είκοσι χιλιάδες δραχμές και κάθε μέρα κράτησης σε τριακόσιες μέχρι πέντε χιλιάδες δραχμές. Αν όμως ο καταδικασμένος αδυνατεί λόγω της οικονομικής του κατάστασης να καταβάλῃ το κατώτατο όριο του ποσού της μετατροπής και το έγκλημα δεν οφείλεται σε φιλοκέρδεια, το δικαστήριο μπορεί με ειδικά αιτιολογημένη απόφασή του να μειώσῃ το όριο αυτό μέχρι του ενός τρίτου.

4. Με κοινή απόφασιν των Υπουργών Δικαιοσύνης και Οικονομικών μπορούν να αυξομειώνονται τα προβλεπόμενα στην παρ. 3 ποσά μετατροπής των στερητικών της ελευθερίας ποινών.

5. Η στερητική της ελευθερίας ποινή εκτελείται χωρὶς να επιτρέπεται κανένας λόγος απαλλαγῆς, μέχρι να καταβληθῇ στο δημόσιον ταμείο το ποσό της μετατροπής.

6. Η στερητική της ελευθερίας ποινή που μετατράπηκε σε χρηματική ή πρόστιμο διατηρεῖ το χαρακτήρα της, ως ποινή στερητικῆς της ελευθερίας και μετά τη μερικὴ ή ολική καταβολή του ποσού της μετατροπής. Αποκλείεται όμως η συγχώνευση ποινής που μετατράπηκε και αποτίθηκε σε χρέος με ποινή στερητικῆς της ελευθερίας που δεν υπόκειται σε μετατροπή ή δεν μετατράπηκε.

7. Η κατά τις προηγούμενες παραγράφους μετατροπή αποκλείεται στις περιπτώσεις παράβασης του Στρατιωτικού Ποινικού Κώδικα.

Άρθρο 2.

Το άρθρο 88 του Ποινικού Κώδικα αντικαθίσταται ως εξής:

Άρθρο 88.

Υποτροπή.

1. Όποιος καταδικάσθηκε για κακούργημα ή εκ δόλου πλημμέλημα σε ποινή στερητικῆς της ελευθερίας που υπερβαίνει τους τρεις μήνες και μετά σε πέντε χρόνια από τη δημοσίευση της αμετάκλητης καταδικαστικῆς απόφασής, αν έχει καταδικαστεί για πλημμέλημα, και σε 10 χρόνια, αν έχει καταδικαστεί για κακούργημα, τελεί νέο κακούργημα ή εκ δόλου πλημμέλημα για το οποίο ο νόμος προβλέπει ποινή φυλάκισης τουλάχιστον τριῶν μηνῶν, έπίκειται σε υποτροπή.

2. Για τον υπολογισμό, της πενταετίας ή δεκαετίας δεν λαμβάνεται υπόψη ο χρόνος πραγματικῆς έκτισῆς στερητικῆς της ελευθερίας ποινῆς ή μέτρου απραλείας σε φυλακὴ ή άλλο σωφρονιστικό ή θεραπευτικό κατᾳστημα ή ίδρυμα.

Άρθρο 3.

Το άρθρο 89 του Ποινικού Κώδικα αντικαθίσταται ως εξής:

α' Άρθρο 89.

Ποινή της υποτροπής.

1. Σε περίπτωση υποτροπῆς η ποινή που προβλέπεται για την πράξη επιβαρύνεται και μπορεί να υπερβεί το ανώτατο όριο που ορίζεται στο νόμο και να φθάσῃ μέχρι το ανώτατο όριο του είδους της επιβολόμενης ποινῆς. Αν στο νόμο ορίζεται διαξενικτικῶς ποινή στερητικῆς της ελευθερίας ή χρηματικῆ, επιβάλλεται πάντοτε η πρώτη επιβαρυνόμενη κατά το προηγούμενο εδάφιο.

2. Σε περίπτωση τρίτης και κάθε περαιτέρω υποτροπῆς, αν για την πράξη απειλείται ποινή φυλάκισης, της οποίας το ανώτατο όριο υπερβαίνει το ένα έτος, επιβάλλεται φυλακιστῆ τουλάχιστον δεκαοκτώ μηνῶν.

3. Σε περίπτωση μετατροπῆς της ποινῆς φυλάκισης που έχει επιβληθῆ σύμφωνα με αυτό το άρθρο, το ποσό της μετατροπῆς δεν μπορεί να είναι κατώτερο από: α) το διπλάσιο του κατώτατου ορίου του ποσού μετατροπῆς στην πρώτη υποτροπή, β) το τριπλάσιο του κατώτατου ορίου του ποσού μετατροπῆς στη δεύτερη υποτροπή και γ) το πενταπλάσιο του κατώτατου ορίου του ποσού μετατροπῆς σε κάθε περαιτέρω υποτροπή. Στην περίπτωση τρίτης και κάθε περαιτέρω υποτροπῆς δεν εφαρμόζεται η διάταξη, του δεύτερου εδαφίου της παρ. 3 του άρθρου 82».

Άρθρο 4.

Η τέταρτη παράγραφος του δευτέρου άρθρου του Ν. 1240/1982 (ΦΕΚ 36Α) καταργείται.

Άρθρο 5.

Οι διατάξεις των άρθρων 82 και 88 του Ποινικού Κώδικα όπως αντικαθίστανται με τα άρθρα 1 και 2 του νόμου αυτού, εφαρμόζονται και για τα αδικήματα που προβλέπονται σε ειδικούς νόμους. Διατάξεις του Ποινικού Κώδικα και των ειδικῶν ποινικῶν νόμων που αποκλείουν ή ρυθμίζουν με άλλο τρόπο τη μετατροπή των στερητικῶν της ελευθερίας ποινῶν σε χρηματικῆς ή πρόστιμα ή που καθορίζουν αλλιῶς την έννοια της υποτροπῆς ή αποκλείουν τη μετατροπή της ποινῆς, καταργούνται, με την επιφύλαξη του άρθρου 82 παρ. 7 του Ποινικού Κώδικα.

Άρθρο 6.

1. Ποινές φυλάκισης μέχρι ενός έτους που έχουν επιβληθῆ και δεν έχουν μετατραπεί σε χρηματικῆς λόγω νοσηλευτικῆς απαγόρευσης μετατροπῆς τους καθώς και ποινές φυλάκισης 12 έως 18 μηνῶν μπορούν να μετατραποῦν κατά τις διατάξεις του άρθρου 82 Π.Κ. σε χρηματικῆς με απόφασιν του δικαστηρίου που εξέδωσε την καταδικαστικῆ απόφασιν, μετά από αίτησιν των καταδικασμένων, που υποβάλλεται μέσα σε μηνιαία αποκλειστικῆ προθεσμία από την έναρξῆς ισχύος του νόμου αυτού στον εισαγγελέα του αμεδίου δικαστηρίου, ο οποίος υποχρεούται να την εισαγάγῃ το ταχύτερο στο δικαστήριον.